

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา

รหัสวิชา 1542405 ชื่อรายวิชา คติชนวิทยาและภูมิปัญญาไทย

2. จำนวนหน่วยกิต

3 หน่วยกิต

3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

วิชาบังคับ

4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อ.รักษศิริ ชูณหพันธ์รักษ์

5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ 1/2555

6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)

-

7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)

-

8. สถานที่เรียน

ห้องเรียน 1108

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

10 มิถุนายน 2554

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

- 1.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคติชนวิทยาและภูมิปัญญาไทย
- 1.2 เพื่อให้สามารถบอกประเภทของคติชนวิทยาและภูมิปัญญาไทยได้
- 1.3 เพื่อให้สามารถวิเคราะห์คติชนวิทยาและภูมิปัญญาไทยตามบริบทสังคมไทยได้
- 1.4 เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมคติชนวิทยาและภูมิปัญญาไทย
- 1.6 เพื่อให้ตระหนักความสำคัญของคติชนวิทยาและภูมิปัญญาไทยในการดำเนินชีวิตของคนไทย

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

- 2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านความรู้เกี่ยวกับคติชนวิทยาและภูมิปัญญาไทย ดังนี้
  - 1) มีความรู้พื้นฐานในด้าน 3) สามารถใช้ทักษะการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียนในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
  - 2) ปฏิบัติการการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียนในงานคติชนวิทยาและภูมิปัญญาไทย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
  - 4) มีทักษะการใช้ภาษา และสามารถใช้ สื่อเทคโนโลยี นำเสนอผลงานในด้านคติชนวิทยาและภูมิปัญญาไทยได้อย่างน่าสนใจ
  - 5) สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนและผู้สอนได้
  - 6) สามารถประยุกต์ความรู้จากสิ่งเรียนกับการทำงานให้เป็นประโยชน์ได้ตลอดชีวิต

2.2 เพื่อพัฒนาทัศนคติ คุณธรรม จริยธรรม ที่ได้รับจากการเรียน ดังนี้

- 1) แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- 2) มีคุณลักษณะที่ยอมรับเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3) ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในการทำกิจกรรมกลุ่ม
- 4) มีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบของการฝึกฝน
- 5) เห็นประโยชน์และคุณค่าของการฟัง การพูด การเขียน ในรูปแบบของการ

ปฏิบัติจริง

- 6) รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต ตรงต่อเวลา และเคารพ กฎ ระเบียบในการเรียน

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความเป็นมา ประเภท และคุณค่าของคติชนวิทยาภูมิปัญญาไทยและวิถีชีวิตท้องถิ่น ผลกระทบจากสังคมภายนอกและการแก้ปัญหา เน้นการสืบทอดพัฒนาและประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย การฝึก	สอนเสริม	ปฏิบัติ/งาน ภาคสนาม/การ ฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
45	-	-	60

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

จำนวนเวลาให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอน 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

- 1.1.1 มีจริยธรรมในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและอ้างอิงของผู้อื่น
- 1.1.2 มีวินัยต่อการเรียน ส่งมอบงานที่มอบหมายตามเวลาที่กำหนด
- 1.1.3 รับฟังการแสดงความคิดเห็นของเพื่อนในชั้นเรียน ทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่ม

1.2 วิธีการสอน

- 1.2.1 เปิดโอกาสให้นักศึกษามีการตั้งคำถามหรือตอบคำถาม หรือแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมในการการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและอ้างอิงของผู้อื่น
- 1.2.2 ให้นักศึกษาฝึกการอ่านจากสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และนำมาสรุป อภิปรายแสดงความคิดเห็น

1.2.3 อาจารย์ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง ให้ความสำคัญต่อจริยธรรม การมีวินัยเรื่องตรงเวลา การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา เป็นต้น

1.3 วิธีการประเมินผล

1.3.1 ประเมินผลจากพฤติกรรมที่แสดงออกในชั้นเรียนและการทำกิจกรรมในโอกาสที่หลักสูตร/คณะ/มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม

1.3.2 ประเมินผลจากผลงานการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการนำข้อมูลของผู้อื่นมาอ้างอิง

1.3.3 ประเมินความมีวินัยต่อการเรียนจากการตรงต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียนและการส่งรายงาน

1.3.4 ประเมินการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยนักศึกษาที่ร่วมชั้นในรายวิชา

1.3.5 ประเมินโดยให้นักศึกษาประเมินตนเอง

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

2.1.1 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานคตินิยมวิทยาและภูมิปัญญาไทย

2.1.2 มีความรู้ทักษะในการสืบค้นข้อมูล และการจัดการข้อมูลอย่างเป็น

2.1.3 มีทักษะในการนำเสนอข้อมูลด้านคตินิยมวิทยาและภูมิปัญญา

2.2 วิธีการสอน

ใช้วิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ การใช้กิจกรรมต่างๆ เช่น การทำงานกลุ่ม กรณีศึกษา บทบาทสมมติ การสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การฝึกทักษะแบบบูรณาการ ด้านภาษา การใช้เกม การอภิปราย ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง

2.3 วิธีการประเมินผล

1) งานรายบุคคล

- แบบฝึกหัด 20%

- กิจกรรมในชั้นเรียน 20%

2) งานรายกลุ่ม 20%

3) สอบปลายภาค 40%

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

- 3.1.1 สามารถรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ปัญหาได้
- 3.1.2 มีทักษะการใช้ภาษา และสามารถใช้ สื่อเทคโนโลยี นำเสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจ
- 3.1.3 สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียน ผู้สอนได้
- 3.1.4 สามารถประยุกต์การเรียนรู้กับการทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและหมู่คณะได้

3.2 วิธีการสอน

3.2.1 วิธีการสอนที่เน้นให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ได้แก่ วิธีการสอนโดยใช้การตั้งประเด็นหัวข้อในการสืบหาข้อมูล

3.2.2 ฝึกด้วยการให้ตอบปัญหาในชั้นเรียน การแสดงความคิดเห็น และการระดมสมองจากประเด็นศึกษาที่กำหนดโดยแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่ม ภายในกลุ่มจะต้องนำเสนอในรูปแบบการบูรณาการทักษะทางภาษา

3.3 วิธีการประเมินผล

3.3.1 งานรายบุคคล

3.3.2 แบบฝึกหัด

ประเมินจากการตอบปัญหาและการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ทั้งรายบุคคลและกลุ่ม

3.3.3 กิจกรรมในชั้นเรียน

3.3.3 งานกลุ่ม

3.3.4 การศึกษานอกสถานที่

3.3.5 การสอบปลายภาค

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- 4.1.1 มีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม
- 4.1.2 สามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 4.1.3 วางตัวและร่วมแสดงความคิดเห็นในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

4.2 วิธีการสอน

4.2.1 จัดกิจกรรมในชั้นเรียนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาคนอื่นในชั้นเรียน

4.2.2 มอบหมายงานกลุ่มและมีการเปลี่ยนกลุ่มทำงานตามกิจกรรมที่มอบหมาย เพื่อให้ นักศึกษาทำงานได้กับผู้อื่น โดยไม่ยึดติดกับเฉพาะเพื่อนที่ใกล้ชิด

4.2.3 กำหนดความรับผิดชอบของนักศึกษาแต่ละคนในการทำงานกลุ่ม อย่างชัดเจน

4.2.1 จัดกิจกรรมในชั้นเรียนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาคนอื่นในชั้นเรียน

4.2.2 มอบหมายงานกลุ่มและมีการเปลี่ยนกลุ่มทำงานตามกิจกรรมที่มอบหมาย เพื่อให้ นักศึกษาทำงานได้กับผู้อื่น โดยไม่ยึดติดกับเฉพาะเพื่อนที่ใกล้ชิด

4.2.3 กำหนดความรับผิดชอบของนักศึกษาแต่ละคนในการทำงานกลุ่ม อย่างชัดเจน

4.3 วิธีการประเมินผล

4.3.1 ประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

4.3.2 ประเมินความรับผิดชอบจากรายงานกลุ่ม

4.4.3 ประเมินโดยให้นักศึกษาประเมินสมาชิกในกลุ่ม ทั้งด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและด้านความรับผิดชอบ

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้อง พัฒนา

5.1.1 สามารถใช้ Power point และสื่อมัลติมีเดียในการนำเสนองานที่ได้รับมอบหมาย

5.1.2 สามารถคัดเลือกข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

5.1.3 สามารถค้นคว้าหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

5.1.4 สามารถใช้ภาษาไทยในการนำเสนอด้วยการเขียนและการพูดได้อย่างเหมาะสม

5.2 วิธีการสอน

5.2.1 ใช้ PowerPoint และสื่อมัลติมีเดียที่ชัดเจน น่าสนใจ ง่ายต่อการทำความเข้าใจมา ประกอบการสอนในชั้นเรียน

5.2.2 แนะนำเทคนิคการสืบค้นข้อมูล แหล่งข้อมูลและวิธีการเลือกข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

5.2.3 มอบหมายงานที่ต้องมีการสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2.4 มอบหมายงานที่ต้องมีการนำเสนอทั้งในรูปเอกสารและวาจาประกอบสื่อเทคโนโลยี

5.3 วิธีการประเมินผล

5.3.1 ประเมินทักษะการใช้ภาษาจากรายงานและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5.3.2 ประเมินทักษะการใช้สื่อจากรายงานหน้าชั้นเรียน

5.3.3 ประเมินรายงานการสืบค้นข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
1	แนะนำแนวทางการเรียน การสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาและภูมิปัญญาไทย	3	-แนะนำแนวทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์และภูมิ ปัญญาไทย - Pre-Test วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาและภูมิปัญญาไทย	อ.รักษศิริ
2 - 3	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ งานความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับงานคณิตศาสตร์ วิทยาและภูมิปัญญาไทย - ความสำคัญของ คณิตศาสตร์และภูมิ ปัญญาไทย - ประเภทของคณิตศาสตร์ วิทยาและภูมิปัญญาไทย	6	- บรรยาย ประกอบด้วย PPT. - แบ่งกลุ่มให้นักศึกษา อภิปรายเรื่องความสำคัญ ของ คณิตศาสตร์และภูมิ ปัญญาไทย และให้ออกมานำเสนอ ความคิดเห็น - ให้นักศึกษายกตัวอย่าง ประเภทของคณิตศาสตร์ วิทยาและภูมิปัญญาไทย	อ.รักษศิริ
4	สุขภาพดี สำนวน คำพังเพย	3	- บรรยายประกอบด้วย PPT. - ฝึกการวิเคราะห์สุขภาพดี สำนวน คำพังเพย จาก ภูมิภาคต่างๆ - ฝึกการวิเคราะห์สุขภาพดี สำนวน คำพังเพย จาก ภูมิภาคต่างๆ	อ.รักษศิริ
5	เพลงพื้นบ้าน	3	- บรรยาย ประกอบด้วย PPT.	อ.รักษศิริ

			- ให้นักศึกษาศึกษา ตัวอย่างเพลงพื้นบ้านจาก วีซีดี	
6 - 7	นิทานพื้นบ้าน	3	- บรรยาย ประกอบด้วย PPT. - ฝึกปฏิบัติการอ่าน ตีความจากนิทานพื้นบ้าน- -แบ่งกลุ่มให้นักศึกษา แสดงบทบาทสมมติในเรื่อง นิทานพื้นบ้าน และแต่ละ กลุ่มจะวิเคราะห์นิทาน พื้นบ้าน พร้อมการ นำเสนองานหน้าชั้นเรียน	อ.รักษศิริ
8	การละเล่นเด็กไทย	3	- บรรยายประกอบด้วย PPT. และวีซีดี - ให้นักศึกษาศึกษา ตัวอย่างการละเล่นเด็กไทย จากวีซีดี และวิเคราะห์ สภาพการละเล่นพื้นบ้าน ในสังคมไทยในปัจจุบัน	อ.รักษศิริ
9 - 10	ประเพณีท้องถิ่น	3	- บรรยายประกอบด้วย PPT. และวีซีดี - แบ่งกลุ่มให้นักศึกษา ศึกษาตัวอย่างประเพณี ท้องถิ่น และวิเคราะห์ ประเพณีท้องถิ่นใน สังคมไทยในปัจจุบัน	อ.รักษศิริ
11	อาหารท้องถิ่น	3	- แบ่งกลุ่มให้นักศึกษาไป ศึกษาอาหารท้องถิ่นในแต่ละ ละภูมิภาค และนำข้อมูล มาเสนอหน้าชั้นเรียน	อ.รักษศิริ

12	สมุนไพรรไทย	3	- แบ่งกลุ่มให้นักศึกษาไป ศึกษาสมุนไพรรไทย และนำข้อมูลมาเสนอหน้า ชั้นเรียน	อ.รักษศิริ
13	สถาปัตยกรรมท้องถิ่น	3	-บรรยายประกอบด้วย PPT. - ให้นักศึกษาเขียนความ ประทับใจเกี่ยวกับ สถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่ เคยพบเห็น ส่งเป็นผลงาน	อ.รักษศิริ
14	การศึกษาคติชนวิทยาใน ศูนย์วัฒนธรรมไทย ทรงดำ	3	- ศึกษาดูงานที่ศูนย์ วัฒนธรรมไทย ทรงดำ	อ.รักษศิริ
15	การสอบปลายภาค	3	- บรรยายประกอบด้วย PPT. - แบ่งกลุ่มศึกษาวิเคราะห์ เนื้อหา ภาษา จากงาน เขียนหนังสือพิมพ์	อ.รักษศิริ

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรมที่	ผลการ เรียนรู้	วิธีการ ประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
1	1.1-1.7, 2.1-2.8, 3.1- 3.4, 4.1-4.6, 5.1-5.4	รายงาน กลุ่ม	13 และ 14	ร้อยละ 20
2	1.1-1.7, 2.1-2.8, 3.1- 3.4, 4.1-4.6, 5.1-5.4	กิจกรรมใน ชั้นเรียน	ตลอดภาคปีการศึกษา	ร้อยละ 20
3	1.1-1.7, 2.1-2.8, 3.1- 3.4, 4.1-4.6, 5.1-5.4	แบบฝึกหัด	3,4,5,6,7,8,10,11 และ 12	ร้อยละ 20
4	1.2, 1.5 2.1-2.8,3.1- 3.4,4.3	สอบปลาย ภาค	ตามตารางสอบ	ร้อยละ 40

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารและตำราหลัก

รักษ์ศิริ ชุณหพันธ์รักษ์.(2555) เอกสารคติชนวิทยาและภูมิปัญญาเรื่อง สุภษิต สำนักพิมพ์
พึ่งพาย.(อัครสำเนา)

รักษ์ศิริ ชุณหพันธ์รักษ์.(2555) เอกสารคติชนวิทยาและภูมิปัญญาเรื่องเพลงพื้นบ้าน.
(อัครสำเนา)

รักษ์ศิริ ชุณหพันธ์รักษ์.(2555) เอกสารคติชนวิทยาและภูมิปัญญาเรื่อง ความเชื่อ
(อัครสำเนา)

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

http://www.m-culture.go.th/knowledge-wisdom-all.php?m_id=103

<http://www.otoptoday.com/wisdom/provinces/north>

<http://thaiherb-tip108.blogspot.com/>

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

นักศึกษาทุกคนประเมินประสิทธิผลของรายวิชา ทั้งวิธีการสอน การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน สื่อการสอน และผลการเรียนรู้ที่ได้รับ ตลอดจนเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงรายวิชา ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อการประเมินการสอน ได้แก่ จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษา และการทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

กำหนดกลยุทธ์วิธีการสอนจากผลการประเมินประสิทธิผลของรายวิชา แล้วจัดทำมคอ. 5 รายงานรายวิชาทุกภาคการศึกษา

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

การประชุมร่วมกันทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชาโดยการสุ่มประเมินข้อสอบและความเหมาะสมของการให้คะแนน ทั้งคะแนนดิบและระดับคะแนนของรายวิชา 60% ของรายวิชา ทั้งหมดในความรับผิดชอบของหลักสูตร

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

พิจารณาจากผลการประเมินการสอนโดยนักศึกษา การรายงานรายวิชาโดยอาจารย์ผู้สอน หลังการทบทวนประสิทธิผลของรายวิชา อาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบในการทบทวนเนื้อหาที่สอนและ กลยุทธ์การสอนที่ใช้เพื่อสรุปวางแผนพัฒนาปรับปรุงสำหรับใช้ในการปีการศึกษาถัดไป